

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ· ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

καθηγητοῦ τῆς Γεωλογίας

ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ Πολυτεχνείῳ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ·

ΝΙΚ. Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ Δρ. Φ. Ε.

ΑΛΕΞΑΝ. Δ. ΒΑΛΒΗ Δρ. Φ. Ε.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Ἀθήναις ἐτησίᾳ Δρ. 7.—

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἐτ. • 7.50

Ἐξάμηνος • 4.—

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Φρ. χρ. 8.—

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ»

Ὀδὸς Φειδίου ἀριθ. 13

κατωτέρω τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΙΟΥ

15 — ΛΕΠΤΑ — 15

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Ἀναβολὴ βόρβορωδῶν χειμάρρων, οὐχὶ δὲ
ρύακος (λάβας), σποδοῦ καὶ μύδρων ἐκ διαφόρων τῆς γῆς ἡφαι-
στειῶν, ὑπὸ Κ. Μητσοπούλου. — Βολταίρου, ὁ Α, ὁ Β καὶ ὁ
Γ, διάλογος δευτέρος, περὶ ψυχῆς, κατὰ μετάφρασιν Σταματίου
Δ. Βάλβη. — Ἐναρκτήριον μᾶθημα εἰς τὴν βιομηχανικὴν χη-
μείαν, ὑπὸ Ἀριστείδου Βουσίχα — Berthelot, τὰ ἑπτὰ μέταλλα
καὶ οἱ ἑπτὰ πλανῆται, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Δ. Βάλβη, συνέχεια καὶ
τέλος. — Συμβουλαί. — Χρονικά. Ὁ διάδοχος τῶν τηλεγρά-
φων. Ἡλεκτρικὸν μαστίγιον τῶν ἵππων.

σῆθησαν κατὰ τινὰ ἔκρηξιν τῶν ἐκεῖ ἡφαιστειῶν ὕδατα
πληθῆ, ἐν οἷς ὑπῆρχε καὶ ἀμύθητος πληθὺς ἰχθύων, οἵ-
τινες ἔπειτα σαπῆσαντες κατεμίαναν τὴν ἀτμόσφαιραν. Φαί-
νεται, λοιπόν, ὅτι κατὰ τὴν ἥμερον τοῦ ἡφαιστείου κατὰ-
στασιν κατεσίδευσαν εἰς ὑπόγεια αὐτοῦ κοιλώματα ὕδατα
ἰχθυοτρόφα, καὶ ἀπετέλεσαν λίμνας υπογείους, ἀτινα ἀκο-
λούθως ἢ ἐκρηκτικῆ τοῦ ἡφαιστείου δύναιμι ἐξέβαλε.—

Ἐπὶ τῆς νήσου Ἰάβας, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἔχει ἐπὶ
μῆκος 150 γεωγραφικῶν μιλίων ὑπὲρ τὰ 100 ἡφαιστεια
ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα, ὑπάρχουσι καὶ ἡφαιστεια ἀναβαλ-
λοντα κατὰ τὰς ἐκρήξεις αὐτῶν βόρβορον. Τοιοῦτο εἶνε τὸ
ὡς ἐσβεσμένον θεωρούμενον ἡφαιστειον τοῦ Gunung Gelun-
gung ἐκράγειν τῷ 1822 καὶ δεινοτάτας ἐπιγεγνῶν κατα-
στροφάς. Τούτος τοῦτο (κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Junghuhn)
κεῖται ἐν μέσῳ πεδιάδος, τὸ πάλαι εὐφρόωτάτης καὶ πολυ-
ανθρώπου, ἥτις πρὸ τῆς ἐκρήξεως ἦτο κατάφυτος ὑπὸ ὄρυ-
ζης καὶ εἶχεν ἑκατοντάδας μικρῶν χωρίων σιαζομένων
ὑπὸ ὑψικόμενων φοινίκων. Τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ ρηθέντος
ἔτους, ἡμέρα θερμῆ, οἱ κάτοικοι περὶ τὴν 1ην ὥραν μ. μ.
ἐντρομοὶ ἀφυπνίσθησαν ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ αὐτῶν ὕπνου
ὑπὸ ὑπογείων μυκηθμῶν καὶ κρᾶδασμῶν τοῦ ἐδάφους. Οἱ
δυστυχεῖς ἐντρομοὶ ἐγκατέλιπον τὰς κατοικίας των καὶ
φρίκη αὐτοῦ κατέλαβεν, ὅτε παρετήρησαν ν' ἀναθρώσκη
ἐκ τοῦ κρατῆρος τοῦ ἡφαιστείου μέλαινα στήλη καπνοῦ,
ἥτις ταχύτατα ἐξάπλωθεῖσα πανταχοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, με-
τέβλε διὰ μιᾶς τὴν αἰθρίαν ἡμέραν εἰς σκοτεινοτάτην
νύκτα. Ἐφρευγον δὲ περίφοβοι καὶ ἀμηχανοῦντες τί νὰ
πράξωσιν ἐντὺς δεδολιγίστων δευτερολέπτων ἀκολούθως χι-
λιᾶδες τινὲς τούτων κατεστράφησαν!

Καὶ ἄλλοι μὲν τούτων κατεκαλύφθησαν ὑπὸ ἰλύος, ἥτις
ἀνεσφενδονιζομένη ἀπὸ τοῦ κρατῆρος, κατέπιπτεν ἐπὶ
τῆς ἀτμοσφαιρας κατὰ ὄγκους πελωρίου, ἄλλοι δὲ ἐπνί-
γησαν ἐντὸς χειμάρρων θερμοῦ ὕδατος, ὅπερ μετὰ πληθῶ
καὶ λίθων ἀναβλύσαν ἐκ τοῦ κρατῆρος κατὰ ποσότητας
μεγίστας, κατεπλημύρρησε χώραν 2 1/2 μιλίων, μεταβλ-

ΑΝΑΒΟΛΗ ΒΟΡΒΟΡΩΔΩΝ ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ,

οὐχὶ δὲ ρύακος (λάβας), σποδοῦ καὶ μύδρων
ἐκ διαφόρων τῆς γῆς ἡφαιστειῶν.

ὑπὸ

Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Συνήθως κατὰ τὰς ἐκρήξεις διαφόρων ἡφαιστειῶν
ἐπελθούσης βροχῆς ραγδαίας, ἢ τακείσης χιόνος ὑπαρχού-
σης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, σχηματίζονται χειμάρροι
βόρβορωδεις, καταθάπτοντες καὶ κατακαλύπτοντες τὰ πε-
ρίχωρα. — Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη αἰτία ἀπεργαζομένη
καταφορὰν ὑδάτων καὶ πληθῶν· εἶνε δηλαδὴ δυνατὸν ν'
ἀναφυσῆται ὕδωρ μετὰ πληθῶ μμιγμένον καὶ ἐκ τῶν ἐγ-
κάτων τοῦ ἡφαιστείου. Τοιαῦτα ἡφαιστεια ὑπάρχουσι πρὸ
πάντων ἐν Γουατεμάλα (Κεντρικῆ Ἀμερικῆ), ἀτινα οἱ
ἐκεῖ μετοικῆσαντες Ἴσπανοὶ ὠνόμασαν ἡφαιστεια τοῦ ὕδα-
τος (Volcanos de agua) πρὸς διάκρισιν τῶν πῦρ ἀνα-
φυσῶντων (V. de fuego). Δέχονται δὲ οἱ γεωλόγοι ὅτι
δύναται ὕδωρ μετὰ πληθῶ ν' ἀναφυσῆθῃ ἐκ τοῦ κρατῆρος
ἡφαιστείου τινος, ἂν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἡρεμίας αὐ-
τοῦ κατεσίδευσωσιν ὕδατα εἰς τὰ βάθη τοῦ ἡφαιστείου πό-
ρου καὶ πληρώσωσι τὰς κοιλότητας αὐτοῦ, ἀποτελοῦντα
λίμνας υπογείους. Ἐν Κούιτῳ τῆς Νοτ. Ἀμερικῆς ἀνεφυ-

λόν ἅπαντα τὰ χωρία, τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ δάση εἰς **ΔΤ-μίζον ἔλος** κυανοφαίου χρώματος, ἐν τῷ ὁποίῳ διεσκορπισμένα ἔκειντο πτώματα ἀνθρώπων καὶ ζώων, συντρίμματα οἰκιῶν καὶ θραύσματα δένδρων — Μανιώδεις διέσχίζον τὰς ἐξ ἰλύος καὶ θραυσμάτων συσσωρευθεῖσας μάζας οἱ ποταμοὶ Tschikunir καὶ Tschiwulan, οἵτινες ἐξογκωθέντες εἰς ὀρητικωτάτους χειμάρρους, κατέστρεφον πᾶν τὸ καθ' ὁδόν, συμπαρασύροντες γεφύρας καὶ ἐπιφέροντες μεγάλας πλημμύρας, ἐντὸς τῶν ὁποίων πολλοὶ δυστυχεῖς, νομίζοντες ἑαυτοὺς σωθέντας, εὗρον τὸν θάνατον. Κατάφοροι ὑπὸ πτωμάτων ἀνθρώπων καὶ ζώων παντὸς εἶδους ἐκυλίνδουν οἱ ποταμοὶ οὗτοι τὰ ἰλυώδη αὐτῶν καὶ καχλάζοντα ὕδατα πρὸς τὴν μεσημβρινὴν τῆς νήσου παραλίαν, ἧς οἱ κάτοικοι κατέφυγον εἰς τοὺς γειτονέοντας λόφους. Τρεῖς ὥρας μετὰ ταῦτα, ἦτοι περὶ τὴν 4ην ὥραν M. M. ἠλαττώθη ἡ σφοδρότης τῆς ἐκρήξεως, καὶ περὶ τὴν 5 ὥραν εἶχε καταπαύσει. Πλεῖστα χωρία μετὰ τῶν κατοίκων τῶν ἔκειντο τεθαμμένα ὑπὸ ἡφαιστείον βόρβορον καὶ θραύσματα λίθων, ὥστε οὐδὲν ἔχνος αἰτῶν ἐσώζετο πλέον, ἢ δὲ πρὸς τὰ NA. τοῦ ἡφαιστείου κειμένη χώρα ἐκαλύπτετο ὑπὸ στρώματος 30 ἕως 40 ποδῶν πάχους. Νύξ ὠραιστάτη διεδέχθη τὴν καταστροφὴν ταύτην !!

Καὶ ὅμως τὸ ἡφαιστεῖον δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐντελῶς καταπαύσει τὴν μανίαν αὐτοῦ, διότι δευτέρα ἐκρήξις καταστρεπτικωτέρα καὶ φοβερωτέρα, ὡς ἐπισυμβῆσα τὴν νύκτα, ἐπῆλθε τέσσαρας ἡμέρας ἀκολούθως. Περὶ τὴν 7ην ὥραν τῆς ἐσπέρας τῆς 12 Ὀκτωβρίου ἤρχισε καὶ πάλιν τὸ Gelungung μετὰ σφοδρῶν συντιναγμῶν τοῦ ἔδαφους νὰ μωκᾶται καὶ ν' ἀναφυσᾷ πελωρίας μάζας θερμοῦ πηλοῦ καὶ ὕδατος, οἵτινες πᾶν ὅ,τι ἐσώθη ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκρήξεως, κατεπλημμύρησαν, τὸ δὲ ἔδαφος ἔτι μᾶλλον κατέχωσαν. Οἱ κάτοικοι βλέποντες ἑαυτοὺς κινδυνεύοντας ὑπὸ τῆς πλημμύρας, περίτρομοι κατέφυγον πρὸς τινὰς μικροὺς λόφους, πλησίον τῶν χωρίων κειμένους καὶ ἔχοντας ὕψος 60 — 100 ποδῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπὸ τὰ εὐώδη δένδρα τοῦ **Καμβότσα** εὐρίσκοντο οἱ τάφοι τῶν γονέων καὶ προγόνων αὐτῶν. Ἐκεῖ ἠλπίζον νὰ σωθῶσιν χωρὶς νὰ συλλογισθῶσιν, ὅτι οἱ λόφοι ἐπὶ τῶν ὁποίων ἴσταντο, ἦσαν ἐπίσης σωροὶ ἡφαιστείων ἀναβλημάτων, συσσωρευθέντες ἴσως ἐπὶ τῶν τάφων παλαιότερας τινὸς φυλῆς. Καὶ διηνεκῶς ἐκυλίνδοντο αἱ ἀτμίζουσαι θερμαὶ μᾶζαι ἰλύος, μετὰ φοβεροῦ δὲ πατάγου συνετρίβοντο παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν λόφων οἱ συμπαρασύρομενοι τῶν δένδρων κορμοὶ καὶ τὰ συντρίμματα τῶν βράχων, ἐνῶ διηνεκῶς ἀνυψοῦτο ἡ πλημμύρα, στενωτέρου καθιστώσα τὸν χῶρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἑκατοντάδες δυστυχῶν ἀνθρώπων ἀνύψουν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξογκώθη ἡ ἰλύς μέχρι τῶν τάφων, λόφοι τινὲς κατεκλύθησαν, ἄλλοι κατεκρημνίσθη ὑπὸ τὴν θλίψιν τοῦ καταρρέοντος πηλοῦ, καὶ 2000 ἀνθρώποι ἀπέθανον ἐντὸς μιᾶς νυκτός.

Νεοὶ λόφοι ἀνυψώθησαν καὶ ἐσηματίσθη ἔδαφος ὄλων νέον, ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποίου ἐξεῖχεν ἡ κορυφή, διασωθέντας τινὰς φοίνικας.

Τὸ πρῶτον ἔδαφος ἔκειτο ὑπὸ 40 — 50 πόδας βαθύτερον, οἱ ὀλίγοι δὲ τῶν αὐτοχθόνων, οἵτινες διεσώθησαν τῆς καταστροφῆς, κατὰ τὴν νύκτα ταύτην δὲν ἀνγνώριζον πλέον τὴν θέσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχον τὰ χωρία των. Ἐπὶ ἓνα μῆνᾶ ἀκολούθως ἔνεκεν τῆς ἰλύος, τῆς σποδοῦ καὶ τῶν συντριμμάτων ἦτο τὸ ἡφαιστεῖον ἀπρόσιτον. Σὺμπασα ἡ βλάστησις οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ κρατῆρος καὶ τῶν κλιτύων ἐντελῶς κατεστράφη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως τῆς πεδιάδος. — Τὰ πάντα εἶχεν ἐπικαλύψει ἰλύς μελαινα καὶ γυμνή.

Τὸ χαρακτηριστικὸν δὲ τὴν φοβεράν ταύτην ἐκρήξιν εἶνε τὸ ποσὸν τῶν ἀναβλημάτων τοῦ ἡφαιστείου, συνισταμένον ἐξ ἰλύος καὶ συντριμμάτων λίθων. Δὲν προῆλθε δὲ τοῦτο ἐκ τῶν βαθυτέρων τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ Junghuhn πρέπει νὰ ὑπῆρχε λίμνη μεγάλη ἐν τῷ ἑσωτερικῷ τοῦ κρατῆρος τοῦ Gelungung, ἧς τὸ ὕδωρ ἀναμιχθὲν μετὰ τῆς ἐκ τῶν βαθυτέρων τοῦ ἡφαιστείου ἀναφυσωμένης σποδοῦ, μετέβαλεν αὐτὴν εἰς ἰλὺν. Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐκρήξεως ἀνεφυσήθη σποδὸς ξηρὰ, διότι βεβαίως εἶχεν ἐξαντληθῆ ἅπαν τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης.

ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ

Ὁ Α, Ὁ Β καὶ Ὁ Γ

Ἡ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΤΟΥ Α, ΤΟΥ Β ΚΑΙ ΤΟΥ Γ (*)

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ (**)

κατὰ μετάφρασιν

ΔΤΑΜΑΤΙΟΥ Δ ΦΑΛΒΗ,

Υφηγητοῦ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

B.

Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπόν. Ἄλλ' ὅμως, πρὶν βεβαιωθῶμεν περὶ τοῦ τί εἶνε δίκαιον, τί ἔντιμον, τί πρόπον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας, εἶνε

(*) Ὁ Α, Ὁ Β καὶ Ὁ Γ ἡ Διάλογοι τοῦ Α, τοῦ Β καὶ τοῦ Γ εἶνε δέκα ἐπτὰ περίφημοι διάλογοι τοῦ περικλειοῦς Βολταίρου περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος διαλαμβάνει «περὶ Hobbes, Γροτίου καὶ Montesquieu», ὁ δὲ δευτέρος, οὗ μετάφρασιν δημοσιεύομεν ἐνταῦθα, πραγματεύεται «περὶ ψυχῆς».

Οἱ δέκα ἐπτὰ οὗτοι διάλογοι ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1768. ἔπους, συνεγράφησαν δὲ κατὰ τὸν συγγραφέα πρὸ ἐξ ἑτῶν ἦτοι κατὰ τὸ 1762. Ἄλλ' ἐν τῷ δεκάτῳ ἔκτῳ διαλόγῳ ἀναφέρεται τὸ μυθιστόρημα L'homme aux quarante écus, ὅπερ ἐξετυπώθη τὸ 1767. ἔτος ὅθεν ἐκδίδεται τινὲς εἰκάζουσιν ὅτι ὁ τῆς συγγραφῆς χρόνος, ὃν ἀναφέρει ὁ Βολταίρος, εἶνε ὑποβληματῆς, ὡς ὑποβληματῆς αὐτεξελγίχτος εἶνε καὶ ἡ ἀναγραφὴ ὅτι μετεφράσθησαν δῆθεν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ τοῦ Huet. Τοιοῦτου ὀνόματος Ἀγγλον συγγραφέα οὐδένα τοῦλάχιστον ἡμεῖς γινώσκομεν οὐδὲ ἀνεύρομεν ἐν τῇ γνωστῇ καὶ πλουσιωτάτῃ ὀνομάτων Nouvelle Biographie Générale τοῦ Hoefer ἐν τῷ ὀνόματι Huet. (Σημειώσεις τοῦ μεταφραστοῦ.)

(**) Βλέπε τὸ ἄρθρον AME (ψυχὴ) ἐν τῷ φιλοσοφικῷ Λεξικῷ τόμ. Α'. — Σημείωσις τοῦ ἐκδότου.

Ἡ ἐκδοσις, ἣν ἔχομεν ὑπ' ὄψει, εἶνε ἡ τοῦ P. Dupont Oeuvres complètes de Voltaire tome XXXV (Paris. 1825). — Ἐπισημείωσις τοῦ μεταφραστοῦ.